

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VIII. Boni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

libet hereditatem, quam amittere eligo, quam meum, licet mortuum, patrem vulnerare. Et huic adjudicata. Id. l. 41. a. 2.

Soler homo, ex qua patria sit, per loquelam agnosci. Tres autem regiones possidet Deus, scilicet coelestem, mundialem, & infernalem; qualibet autem eorum habet linguagium suum, unde cognosci possit. Regio coelestialis habet pro linguagio suo, semper Deum benedicere, & laudare: *beati qui habitant in domo tua Domine, in secula seculorum laudabunt te.* Pl. 83. 5. Vis autem scire, quis sit jam in terris coelestis civis? considera hominem in angustis positum, paupertate, penuria, infirmitatibus, & aliis adversitatibus conqussatum, & in omnibus semper laudantem, & benedicentem DEUM; hic coelestis civis est, sermo indicat. Mundialis autem regio etiam suos cives habet, ex sermonibus cognoscendos: superbi enim loquuntur de honoribus; luxuriosi de vanitatibus & lasciviis; avari de lucris, & thesauris. Qui de terra est, de terra loquitur. Infernalis autem patria etiam nunc in Mundo multos concives habet: sermo infernalis nihil aliud est, quam blasphemiam, & maledictiones Dei, Virginis, ac Sanctorum. Blasphemi igitur, quia jam scripti sunt in libro aeternae perditionis, ideo jam asseverant loquelae officio, quod facturi sunt in inferno. Cognoscuntur Galli ex loquela sua, Alemanni ex sermone suo, & Itali ex idioma suo; sic & reprobi homines ex blasphemiiis suis. O homines infernales! o tartarei cives! o confocii inferorum! cuilibet vestrum dici potest, quod Matth. 26. 73. dictum est Petro: *vere & tu ex illis es; nam & loquela tua manifestum te facit.* Idem a. 3.

Machometes infidelissimus canis in suo Alchorano praecepit, quod, quicumque DEUM, & CHRISTUM, etiam B. Virginem, blasphemaret, medius divideretur. Idem ibidem.

§. III.

Blasphemus punitur, arguitur à DEO, & hominibus.

ET lapidet eum populus universus. Lev. 24. 14. Non ab uno, sed à tot iudicibus,

quot civibus, damnari, & castigari, jubetur tantum peccatum. Sed cur? ut totus populus imbibere horrorem, & averfionem, à blasphemia. Salvian. l. 4. de gubern. Dei. Ne quis postea admitteret, quod omnis in uno populus vindicasset. Baeza t. 2. l. 10. c. 8. §. 5.

Postquam de blasphemia nobis verba nunc facta sunt, unam vos omnes peteré volo retributionem, pro concione hac, atque sermone: ut in civitate blasphemantes mihi castigetis; & si quempiam in vivo, & foro, Deum blasphemantem audieris; accede, increpa, & si verbera infligere oporteat, ne recuses: ipsius faciem alapâ percutere, contere os ipsius, percussione manuum tuam sanctifica. S. Chrystost. hom. 1. ad pop. Antioch.

§. IV.

Motiva abstinenti.

NOTat Genebrardus ad initium explanationis c. 1. Cant. quod in toto Canticum libro Nomen Dei non ponitur: quia dilecta anima tantam puritatem, & reverentiam, agnoscebat in sanctissimo Dei nomine; ut nec ore illud pronuntiare auderet. Sylv. in Luc. 1. q. 11.

Similis ero altissimo. Jf. 14. 14. Cur non ait: similis ero Deo? Cavit perfidus labiis peccantibus Deum nominare. S. Chryst. in Pl. 13. Sustulit Deum, & posuit altissimo, erubescens eum, quem jam negaverat. Non audet demon inter offendendum divini Nominis meminisse; & homo non vereatur foetida lingua, pollutis labiis, diviniissimum nomen passim eloqui? utinam vel à diabolo discederent homines nomen divinum vereri; & absque magno timore, & reverentia, ac circumspectione, nec illud extremis tangerent labiis. Baeza t. 3. l. 14. c. 6. §. 7.

Nunquam audent demones Jesum nominare, sine honoratis titulis; aut Jesum Nazarenum, aut filium David, aut sanctum Dei, vocantes: ut vel hinc erubescant Fideles, qui Deum, & Christum, saepe nominant, sine honorifici vocabuli memoria. Idem t. 2. lib. 7. cap. 1. §. 6.

Linguam blasphemiam ne pollutis; quin laudis organum efficit, quæ in hunc usum facta est. B. Theodoret. f. 10. de Provid. Dei.

TITULUS VIII.

BONI.

§. I.

Pauci dantur.

Ex Veteri.

Sed & Seth natus est filius, quem vocavit Enos. Iste cepit invocare nomen Domini. Gen. 4. 26. Nota hic cum Ole-

stro, quod Genesis ista ante v. 19. &c. multos memorat, qui fuerunt rerum diversarum inventores, quæ voluptati hominum magis, quam utilitati serviunt; quorum author Thubal, qui *fuit pater canentium citharâ, & organo;* ut Tubalcaim *fuit malleator, & faber in cuncta opera aris, & ferri.* Oleaster: quemadmodum filii Cain musica instrumenta, qui-

bus

bus deliciarentur, & artem alendorum gregum, quâ opes augerent, & arma, quibus inter se dimicarent, invenerunt; ita filii Seth modum invocandi Deum. Sed hoc interest inter huiusmodi malorum & bonorum inventores; quod bonorum pauci sunt, malorum verò in infinitum creverunt. Did. Niss. ferm. de siti Chr. 9. 5.

Quid si inventi ibi fuerint decem?

Gen. 18. 32. & Jer. 5. 1. dicit, pro uno iusto Ierolyma reperiendo non puniendam. Quare igitur à Judæis credentibus, divinamque Legem habentibus, unum tantum; ab his verò infidelibus, & idololâtris, decem exposcit? ostendit, inter Judæos minus iustitiam, quam inter Ethnicos esse. An hæc miseria inter Christianos inveniatur, testes tot fraudes, usuræ, depressiones pauperum, rapinæ, furta &c. Diez. D. Sexag.

Erit anima Domini mei custodita, quasi in fasciculo virventium apud Dominum Deum tuum. 1. Reg. 25. 29. Probi unum conficiunt fasciculum; quam multi ad ignes fasciculi improborum! Matth. 13. 30. *colligite primum Zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum.* Velloso in Judith c. 5. Parænet. 15.

A paucis de terra divide eos. Psalm 16. 14. Per paucos iustos intelligit communis interpretatio. Sylv. in Act. 6. q. 9. Paucitas iustorum tanta, ut per antonomasiam pauci appellentur. Mendoza t. 1. in 1. Reg. Annot. 4. sect. 2.

Cum exorti fuerint peccatores sicut sanum, & apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem. Pl. 1. 8. De iustis autem paulo post: *iustus ut palma florebit.* v. 13. Quid causæ, quod peccatores cum fœno, cum palma iustos, componit? Respond. Joannes Cluniac. l. 90. quia fœnum facile multiplicatur; multum enim crescunt mali. Palma vix invenitur; & si invenitur, vix floret, nisi post diuturnum tempus. De copia magna rei dicimus: habet copiam huius rei quantum fœni. Sed *iustus ut palma florebit.* Non dicit iusti, sed *iustus ut palma*, quæ, ut ajunt, centesimo annò primos fructus edit, quando totum sæculum ante feriata fuit. Sic fumus homines, ad mala fœnum, palma ad bonum. Did. Niss. D. 3. Palch §. 3.

Si non peccaverimus, scimus, quoniam apud te sumus computati. Sap. 15. 2. Dicuntur boni esse computati, sicut dilecti, & electi; & bene possunt computari, quia pauci. S. Bonav. hic.

Ecce Dominus auferet à Jerusalem fortem, & dabo pueros eorum principes eorum. Is. 3. 1. 4. Fortis unus aufertur, & dantur multi pueri; scilicet non ætate, sed insipientiâ, & ignorantia, qui semper in magno numero sunt Sylv. in Act. 6. q. 9.

Circuite vias Jerusalem, & aspice, & considerate, & querite in plateis ejus; an inveniat is virum facientem iudicium, & propitius ero ei. Jer. 5. 1. Id est, civitati Jerusalem. Nota, quod verba repetat idem significantia: ut exaggeraret; licet plurima diligentia adhiberetur,

neminem tamen iustum reperiendum. Diez D. Sexag.

Quomodo sedet sola civitas. Thr. 1. 1. In sessione dejectione intelligitur, quia stare per potentiam solita fuerat. Plena erat, quantum ad multitudinem; sola, quia adiutorium Dei non habebat. *Civitas plena populo:* quia multi sunt Christiani numero, pauci merito. S. Bonav. hic.

EX NOVO.

Quam angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam. Matth. 7. 14.

Multi sunt vocati, pauci verò electi. Matth. 22. 14 Abbas Pinusius candidato monasterii inter alia documenta: considera, te de paucis & electis effectum, & nè exemplò, ac repore multitudinis refrigeras; sed vive ut pauci. Cassian. l. 4. c. 38.

Turba te comprimunt. Luc 8. 45. & dicit, *quis me tergit?* Christus premebatur, & ab una, quæ virtutem ejus suscepit, se tactum fatebatur. S. Bonav. in 1. Thren.

Vidi mortuos, & libri aperti sunt; & alius liber apertus est, qui est liber vite. Apoc. 20. 12. Hinc patet, bonos viros adeò paucos esse, ut uno claudantur libello. Velloso in Judith. 5. parænet. 15.

EX PATRIBUS, & ALIIS.

Verbò quidem Christiani sunt multi, moribus autem, ac vitâ, admodum pauci. S. Chrys. tom 6. ferm. de pseudoprophetis.

Præstantior, qui paucorum similis fuerit, & non plurimorum. S. Ambr. l. de Cain & Ab. c. 2. Rara est virtus, nec à pluribus appetitur; atque utinam hac omnes essent, quod pauci sunt, de quibus dicitur Matth. 22. *multi vocati, & pauci electi.* S. Hier. ep. 43. Tanta est raritas bonorum, ut penè unus esse videatur. Salvian. l. 5. de Provid. div.

Ecce in quid redacti sumus; ut beatam fore Ecclesiam judicemus, si vel tantum in se boni habeat, quantum mali. Nam quomodo beatam non arbitremur, si mediam plebis partem haberet innoxiam, quam penè totam nunc esse plangimus criminolam. Id. l. 6. de Prov. div.

§. II.

Boni pauci, imò vel unus, prævalent multis.

EX VETERI, & NOVO.

Faciā te in gentem magnam. Gen. 12. 2.

Ubi observat Philo Alex. lib. de migr. Abraham, non multam, sed *magnam*, dixisse; quasi non multitudo, sed magnitudo compenseret. Mendoza in 1. Reg. 18. Deus, cum multos haberet filios, tamen tantum Abraham, Isaac, & Jacob, dici voluit. Oleast mira est dilectio, quâ Deus iustos diligit; ut summe delectetur vocari Deus illorum; & malit esse Deus paucorum bonorum, quam omnium malorum.

Num-

Numeravit (Abraham) expeditos vernaculos suos 318 Gen. 14. 14. Abrahami delectus virtute copiosus, licet numero exiguus. S. Ambr. l. 1. de Abr. c. 3. *numeravit* 318. ut ficias, non quantitatem numeri, sed meritum electionis expressum: eos enim adificavit, quos dignos numero Fidelium iudicavit, qui in D. N. J. C. passionem crederent. Fidei ergo merito Abraham vicit, non populosò exercitu. Naxera in Jos. 10. §. 18.

Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni. Gen. 27. 27.

Ingradies tu, & seniores Israel, ad Regem Egypti. Ex. 3. 18. Et nihilominus postea *ingressi sunt Moyses, & Aaron.* Ex. 5. 1. Ubi sunt illi seniores? Cajet. loco seniorum subrogatus est Aaron ad legationem. Quasi ille aequivaleat pluribus senioribus. Mendoza in 1. Reg. 15.

Iste est Moyses, & Aaron. Ex. 6. 27. Duces tanti itineris: qui quasi duo fulmina belli, Pharaonem, omnesque hostes, prostraverunt; qui quasi sol, & luna, Israelum illustrarunt. Ecce quantum potest unus, alterve Dux! unus, alterve bonus; Quid non efficit unus Moyses, unus Josue, unus David, Elias, Elisæus, Daniel, Paulus, Gregorius &c. Corn. à Lap. hic.

In unum Moyses serpentem plurimi dracones armantur, Ex. 7. 10. 12. sed *devoravit virga Aaron vias eorum.* Numeris virtus praevalerat. Naxera in Jos. 10. §. 18.

Qui dixit patri suo, & matri suae, nescio vos &c. hi custodierunt eloquium tuum, & pactum tuum servaverunt. Deut. 33. 9. Moyses de singulari numero transit ad pluralem, locutus ad tribum Leviticum. Ac si vel unus puer carnalibus parentum affectibus propter Deum renuntians multorum virorum instar haberi videatur. Mendoza in 1. Reg. 3.

Donec sterilis peperit plurimos. 1. Reg. 2. 5. In uno, quem habebat Anna, Samuele plurimos reputabat. Trecenti Gedeonis quantam victoriam pepererunt? Judic. 7. 22. *Non exibitis quia tu unus pro decem millibus computaris.* 2. Reg. 18. 3. Abul. quia ipse manens in urbe tantum ageret orando, sicut decem millia de euntibus ad bellum pugnando. *Melior est unus timens Deum, quam mille filii impii.* Eccl. 16. 3. *Quomodo persequatur unus mille, & duo superent decem millia.* Deut. 32. 30. *Minimus erit a mille, & parvulus in gentem fortissimam.* Is. 60. 2.

Pater mi! currus Israel, & auriga ejus, 4. Reg. 2. 12. Hebr. *currus Israel, & equites ejus.* Hoc est: hic solus oratione sua tam fortis est, ut pro exercitu integro valeret. Hinc Deus minatur Is. 3. *ecce Dominator auferet validum & fortem, & prudentem eloquii mystici.* Sept. *auferam gigantem, & fortem.* *Facta est quasi navis instititoris.* Prov. 31. 14. Mulier hæc comparatur non uni navi, sed navibus in plurali, ut habent Hebrææ. Puta classi integræ, quæ ingentem mercium copiam affert: quia ipsa, licet una, instar est multorum; ac per se, perque filios, & ancillas, plura conficit, quam multi simul juncti in suis familiis efficiant. Corn. à Lap. hic.

Circitas parva, & pauci in ea viri; venit contra eam Rex magnus &c. Eccl. 9. 14. *inventusque est in ea vir pauper, & sapiens, & liberavit urbem per sapientiam suam.* v. 15. S. Greg. Thaum. hic vertit: parvam civitatem à paucis habitatam, magnam, & frequentem existimem, si vel pauperem unum sapientem civem habeat. Corn. à Lap. hic.

Leetulus iuxta floridus. Cant. 1. 15. q. d. Non amplum est grabatulum nostrum, fateor; verum tantam exhalat suavitatem, quantam nê hortus quidem plurimis floribus confitus. Did. Nisi. D. 23. Peit.

Hortus conclusus soror mea. Cant. 4. 12. Verè quidem assimilari horto amœnissimo, & fecundissimo; quia tot habes virtutum arbores &c. sed tamen in singulis es hortus conclusus: quia te ipsam, cunctaque bona tua, ex affectu humilitatis concludere, abscondereque satagis; nê hortum ingrediaturs pes superbiæ. Lud. de Ponte hic. Exh. 29. §. 2.

Electus ex militibus. Cant. 5. 10. Arab. & Sept. *ex myriadibus.* Hebr. *præ myriade*, id est, præ decem millibus. Pro electus Hebr. *Dagul, anstians, excellens, & instar vexilli reliquis eminens.* Corn. hic.

Decora sicut Jerusalem. Cant. 6. 3. Vocat Christus Ecclesiam decoram sicut Jerusalem, quia omnium virtutum, & gratiarum, ornamenta in illam congestit. Lud. de Ponte hic. l. 9. Exh. 9. §. 2.

Equitatus meo in curribus Pharaonis assimilavit te, amica mea. Cant. 1. 8. q. d. tu, ô Ecclesia mea, assimilaberis à me Equitatus meo, quem opposui equitatus, & curribus Pharaonis; cum pro Moyse, & Hebræis, pugnans eos profligavi, & in mare demersi. Porro equitatus Dei fuit angelicus. Corn. à Lap. hic.

Simile est regnum calorum fermento. Matth. 13. 33. Theophyl. fermentum dicit Apostolos: sicut enim fermentum, cum parvum sit, totam farinam in se transfert; sic & vos totum Mundum transformabitis, licet pauci sitis. Escob. 1. 6. parab. Chr. obf. 3. Si duodecim homines, putà Apostoli, totam ferè farinam orbis fermentarunt; animò versa, quanta sit nostra malignitas, & ignavia; qui, cum jam innumeri simus, has gentium reliquias convertere non possumus, qui vel Mundis mille satisfacere deberemus. S. Chryl. hom. 42. in Matth.

Ex Patribus, & aliis.

Unus justus Deo pro pluribus habetur. Denique & scriptum est: *per unum sapientem inhabitabitur civitas.* Eccl. 16. 5. & unus justus pro toto Mundo reputatur. Orig. in Num. hom. 21.

Quid mihi opus multitudine? Hoc & in bello viderit quis: melius esse decem peritos belli, & decem viros, quam innumeros imperitos. S. Chryl. hom. 24. in Acta.

Orbis conditor unius hominis Deum se dicens, non concludit, & abbreviat, cum Patriarchæ appellatione suum dominium. Itaque inquit, feci mihi eum proprium, ut apud me reputetur tanti, quanti alii homines. S. Chryl. hom. 52. in Gen.

Edu-

Educite in bellum centum myriades, & unum Sanctum : scimus, quis plura operetur. Multitudo, quando voluntatem Domini non facit, nihil differt ab his, qui non sunt. Non videtis, quod melius sit habere unum lapidem pretiosum, quam mille obolos? Quid mihi cum multitudo? quae utilitas? Nulla; sed potius alius damnum. S. Chrysostomus hom. 11. in Acta.

An tu universos Chanaanos uni Abraham antepones? an Sodomitas uni Loth? an Madianitas uni Moyse? S. Greg. Naz. or. 32.

Ubi sunt, qui Ecclesiam multitudo definiunt, gregemque exiguum aspernantur? arenam in pretio habent, & Mundi lumina contumeliis afficiunt; conchas aggerunt, & margaritas contemnunt: nec enim sciunt, quanto arena, & conchas, stellas, perspicuasque gemmas, multitudine superant; tanto vicissim haec illis, & pretio, dignitateque, praestare. Id. or. adv. Arri. Sibi responsum hoc habeant, qui dicunt, quoniam plures crederent, si martyria non essent. Sed praestantior est fortitudo paucorum, quam remissio plurimorum. S. Ambr. ep. 77.

Ecclesia contemplativa, & anima, non differunt; nisi quod anima totum habeat in se, quod Ecclesia in multis. S. Bonav. serm. 23. hexam.

Omnem hominem Paulus exhibebat Deo. S. Chrysost. in 1. Cor. 9. q. d. unus Paulus erat omnis homo perfectissimus, & instar omnium hominum: utpote qui in se exprimeret omnem virtutem, & perfectionem, quae in omnibus hominibus simul sumptis inveniri potest. Corn. a Lap. in Eccl.

Philo l. de Decal. quaerens, cur Deus in singulari dicat? *non occides &c.* respondet: quia quicumque Deo pareat, & legibus, aequatur frequentissimo populo, vel potius omnibus gentibus, imò universo Mundo.

§. III.

Boni profunt malis.

Ex Veteri, & Novo.

Si decem. Gen. 18. 32. Si, ubi decem tantum iusti essent, omnes inhabitantes Deus salvare promissit; ubi non decem, & viginti, neque bis totidem solum, sed multo plures sunt, Deum cum omni diligentia colentes; quomodo non oportet bene sperare, & de communi nostra omnium salute considerare. S. Chrysost. hom. 3. ad pop. Antioch.

Quia non potero facere quidquam &c. Gen. 19. 22. Plato: Cum Deus civitati beneficium prestare vult, viros bonos ei praeducit: cum vero civitati calamitatem immisurus est; auferit ab ea viros bonos. Sic ante everisionem Sodomae Loth eripitur. Quemadmodum civitas munita subverbis muris facile capitur, eundem in modum & hi (Sodomitae) oratione iusti huius (Loth) destituti, pariter omnes deleti sunt. S. Ephrem in Loth.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

Benedixitque Dominus domui Aegypti propter Ioseph. Gen. 39. 5. Factum est hoc translatio Ioseph de terra Chanaan in domum Putypharis. Mendoza in 1. Reg. 3. Vide, quantum fieri debeat confortium iusti, quando etiam idololatra Dei benedictionem assequitur ex vicinia Iosephi. Olim domus Laban benedicta propter Jacob. Alvarez Jos. ill. illustr. 18.

Tantum valet iustus, ut ejus causa plurimos peccatores Deus ferat, ut patet in Moyse Ex. 32. 34. *Et Deus Arahæ indignatus est &c.* Gen. 18. 26. Sape Deus iustos à Mundo auferit, ne pro peccatoribus intercedant. Civibus Sodomitis sustulit Loth. Gen. 19. 22. ut eos combureret. Noe inclusit in arcam Gen. 7. ut Mundum mergeret. Volens Deus evertere Jerusalem propter ejus peccata, voluit, ut prius Rex Josias obiret. 4. Reg. 22. 20. Non diu potest stare domus, cum ab eo columnae auferuntur, quae eam tenebant. Diez fer. 6. post D. 4. Quadr.

Ascendam ad Dominum, si quò modo quivero eum deprecari pro scelere vestro. Ex. 32. 30. Ascendit, exoravit, inflexit. S. Cyrillus: Deum indignantem sua virtute, & germanitate, quodammodo ad ignoscendum compulsit. Cernis, quomodo unus ad Deum flectendum propter subjectionem, & obedientiam, pro omnibus suffecerit. Arcones in Jf. 1. v. Discursu 4.

Locutusque Dominus ad Moysen, & Aaron, ait: Separamini de medio congregationis huius, ut eos repente disperdam. Num. 16. 24.

Benedictione iustorum exaltabitur civitas. Prov. 11. 11. Proprie, & genuine, benedictio est boni precatio. q. d. Cum iusti bene precantur civitati, Deus preces eorum exaudit, ac civitati bene facit. Sic Loth fugiens à Sodomis in Segor, eandem ab incendio, cui pariter destinata erat, sua oratione, & benedictione, liberavit. Genesis 19. 21. Sic DEUS servavit Jerusalem ab excidio Sennacherib, ob preces Isaiae, & Ezechiae. Jf. 37. 16.

Noe in tempore iracundiae factus est reconciliatio. Eccl. 44. 17. Cum Deus iratus vellet totum humanum genus perdere Adeoque, ut ait Naz. Noe secundi Mundi fuit pater. Vide, quantum possit coram Deo unus eminenter sanctus. *Ideo dimissum est reliquum terra.* v. 18. Corn. hic.

Et sepius eam. Jf. 5. 2. Pintus per sepe accipit viros sanctos, qui populo pro muro sunt apud Deum, quibus ablatis conculcatur populus. Corn. hic.

Iustus perit, & non est, qui recogitet corde. Jf. 57. 1. Oleast. ad c. 5. Gen. est aliud, quod citatis Isaiae verbis discere possis: esse scilicet evidentissimum signum punitionis Mundi, iustorum ablationem. Neque hoc Mundus cogitat; sed putat eos casu esse sublato. Similiter quid iusti Mundo valeant: nam sicut nihil est Mundo, & patriae, perniciosius impiis, ita nihil utilius iustis. Ramirez in ep. Chr. ep. 5.

Z

Qua-

*Quasi de eis virum, qui interpone-
ret sepem, & staret oppositus contra me
pro terra, ne disperderem eam, & non in-
veni.* Ezech. 22. 30.

*Quia magnificavit Dominus miseri-
cordiam suam cum illa.* Luc. 1. 58. Vo-
cat Evangelista hunc partum misericordiam: ma-
gna quippe, & excellens misericordia est Domini,
in Mundum justos mittere. Stella in Luc.

Donavit tibi Deus omnes. Act. 27. 24.
Propter S. Paulum donata est vita omnibus cum
ipso navigantibus; quos omnes tempestas absor-
bisset, nisi ipse praesens fuisset. S. Chrysost.
in morali: si navigantes, naufragium sustinen-
tes; si & vincti, per Paulum, servati sunt; co-
gita, quid est, esse virum sanctum in domo: mul-
ta enim tempestates etiam nobis incumbunt his
multo graviores; sed potest Deus etiam nos do-
nare, modo credamus sanctis, sicut illi; si feceri-
mus, quae praecipunt.

Ex Patribus, & aliis.

Vehementer sanctis opus est: servant enim
urbes; & regiones, clade impendente, liberant;
iram Dei, quantumvis ferventem, vitae claritudi-
ne retundentes, & impetus ejus iracundiae in cur-
santes nos, quasi retrahentes. S. Cyrill. Alex.
in Amos n. 61.

Medulla hujus Mundi sunt Sancti. Medul-
la, quamdiu in arbore fuerit sana, floret; cum
autem percomesta fuerit, tota paulatim marces-
cendo seccatur. Sic & quamdiu sunt fideles,
stat iste Mundus. Auth. imp. oper. in cap. 1.
Matth.

Consuetudo misericordiae Dei est, honorem
hunc dare servis suis, ut propter eos salventur
& alii. S. Chyl. hom. 4. in Gen.

Bonos persequuntur mali. Vide
tit. Peccatorum.

§. IV.

Varia de Bonis, & Bonitate in genere.

*Dixit Deus: fiat lux, & vidit Deus lu-
cem, quod esset bona.* Gen. 1. 3. 4. Non
pulchram eam vocat, sed bonam: id enim est,
quod in rebus afficit, & quod ejus oculis tra-
hit, rei bonitas. Octavian. in Eccl. 15.

Ejiciens daemonium &c. Luc. 11. 14.
Deus permittit, ut nobis eveniant mala, quod
aestimemus bona: Quis homo bonam valetudi-
nem, quam in praesens fruitur, pro dignitate, vel
aestimat, vel curat? cum vero morbus illam
sustulit, quantis votis expetit; jacturamque ejus
quam acerbè sentit. Hinc Hier. quid boni ha-
beat salus, languor ostendit. Did. Niff. D. 3.
Quadr. §. 3.

Bonitas finxit hominem de limo. Tertull. l.
2. adv. Marcion.

Non potest bonus non esse, qui bonis pla-
cet: nec minus validum argumentum mihi vide-
tur, quod bonus sit, si malis è regione displiceat.
S. Bern. ep. 248.

TITULUS IX. BONITAS DEI.

§. I.

Communicativa sui.

Ex Veteri, & Novo.

Factus est homo in animam viventem.
Gen. 2. 7. Chald. *In animam loquen-
tem. Formavit Deus hominem de li-
mo terrae. Hebr. Psalmar. Deus hominem
pulverem, vel lutum, de terra. Insuffla-
vit.* Ut ostenderet, ait Theodoretus, tam fa-
cile esse Deo animam creare, quam homini in-
sufflare. Cum ipsum flatum, animamque, Deus
homini communicavit, seipsum communicavit,
quasi suum in illo cor indidisset. Corn. hic.

*Conceptum sermonem tenere quis po-
terit?* Job. 4. 2. Ea est natura verbi, ut
omnia tentet, dum se prodat. Verbum divi-
num vehementissimè cupiebat hominibus com-
municari. Baeza l. 2 c. 1. §. 2.

Si quis sitis. Joan. 7. 37. Alia est sitis
Dei, alia creaturarum. Sitis creatura est, de-
siderium recipiendi, quia mendicitate premi-

tur; sitis verò Dei, est desiderium se effun-
dendi: quia, cum sit plenus omni bono, &
redundans; se communicare desiderat. Sicut
enim, si os maximi fontis obstrueres, multa-
que congeries aquae accederet, exireque cona-
retur, meritò diceres, fontem sitire se effun-
dere; sic divina Bonitas, &c. Obstruitur
autem hic fons peccato. Olor. fer. 2, D.
Pass.

Ex Patribus, & aliis.

Cujus bonitatis totus testis est Mundus;
quem non instituisse, nisi bonus fuisset. Ter-
tull. l. de Trinit. Quare fecit Deus hominem?
non quasi indigens Deus hominis, plasmavit A-
dam; sed ut haberet, in quem collocaret sua be-
neficia. Propter hoc exquirat Deus ab homini-
bus servitutem; ut, quoniam est bonus, & mi-
sericors, beneficiat eis, qui perseverant in servi-
tute ejus: in quantum enim Deus nullius indi-
get, in tantum homo indiget Dei communione.
S. Jren. l. 4. c. 28.

Bonus